

**ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobkyně Mgr. J. F., zastoupené JUDr. Františkem Novosadem, advokátem se sídlem 755 01 Vsetín, Smetanova 1101, proti žalovanému Krajskému úřadu Zlínského kraje, se sídlem Zlín, tř. Tomáše Bati 3792, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 11. 2004, čj. KUZL 22506/2004 DOP/Hř, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 4. 3. 2005, čj. 29 Ca 9/2005 - 13,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost se zamítá.**
- II. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.**
- III. Žalovanému se právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se žalobou ze dne 12. 1. 2005, podanou dne 13. 1. 2005 u Krajského soudu v Brně, domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 11. 2004, čj. KUZL 22509/2004DOP/Hř, kterým žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Vsetín ze dne 31. 8. 2004, čj. OV-4321/04-280/9/Or.

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 4. 3. 2005, čj. 29 Ca 9/2005 - 13, řízení zastavil a současně rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Usnesení bylo tehdejšímu právnímu zástupci žalobkyně Mgr. R. D., advokátovi ve V., P., (dále jen „právní zástupce“) doručeno dne 31. 3. 2005. Krajský soud své rozhodnutí odůvodnil nesplněním poplatkové povinnosti ze strany žalobkyně. Soudní poplatek za řízení nebyl zaplacen při podání žaloby. Krajský soud proto vyzval žalobkyni usnesením

ze dne 26. 1. 2005, čj. 29 Ca 9/2005 - 10, k jeho uhrazení ve lhůtě 10 dnů. Usnesení bylo doručeno žalobkyni dne 11. 2. 2005, jejímu právnímu zástupci dne 1. 2. 2005. Žalobkyně přesto poplatek do dne rozhodnutí o zastavení řízení neuhradila.

Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) brojila proti usnesení krajského soudu včas podanou kasační stížností. Namítá přitom kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. nezákonnost rozhodnutí krajského soudu o odmítnutí návrhu nebo, jako v posuzované věci, o zastavení řízení.

Stěžovatelka tvrdí, že soudní poplatek ve výši 2000 Kč byl zaplacen již při podání žaloby vylepením kolkové známky na žalobě s tím, že tato skutečnost vyplývá ze spisové dokumentace právního zástupce žalobkyně a jeho knihy odeslané poštou. Z uvedeného důvodu již nebylo reagováno na výzvu k zaplacení soudního poplatku. Do tištěného textu kasační stížnosti je dále rukou dopsáno, že při prostudování spisu právní zástupce žalobkyně zjistil, že soudní poplatek byl zaplacen vylepením kolku na třetí stránku stejnopisu žaloby, založeném ve složce „kopie“. K vylepení na uvedeném místě došlo administrativní chybou. Tištěné datum kasační stížnosti (31. 3. 2005) je rovněž rukou psaným textem opraveno na 14. 4. 2005.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Kasační stížnost není důvodná. Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; zkoumal při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud o věci uvážil takto:

Podle § 4 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 7 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudních poplatcích“), je soudní poplatek za řízení splatný vznikem poplatkové povinnosti, tedy podáním návrhu na zahájení řízení. V souladu s položkou 14a, bodu 2, písm. a) Sazebníku soudních poplatků, který je přílohou zákona o soudních poplatcích, činí soudní poplatek v posuzované věci 2000 Kč. Podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty pak soud řízení zastaví. Soud řízení zastaví rovněž ve smyslu ustanovení § 47 písm. c) s. ř. s., stanoví-li tak soudní řád správní, nebo zvláštní zákon.

Interpretace citovaných zákonných ustanovení není v posuzované věci sporná. Sporné není ani použití relevantních ustanovení vztahujících se k povinnosti uhradit soudní poplatek za řízení. Stěžovatelka ovšem namítá, že nebylo namístě užít ustanovení vztahujících se k zastavení řízení, neboť soudní poplatek zaplacen byl, jakkoliv netradičně na stejnopisu žaloby namísto originálu, a to na jeho třetí straně. Krajský soud při vydání napadeného usnesení vycházel z toho, že soudní poplatek přes výzvu uhrazen nebyl.

Ve spisu Krajského soudu v Brně, sp. zn. 29 Ca 9/2005 (dále též „spis“), je ve složce kopie založen stejnopis žaloby, na jehož třetí straně (druhém listu) jsou nalepeny dva kolky v hodnotě (á) 1000 Kč. Tato skutečnost sama o sobě nesvědčí důvodnosti podané kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud rozhoduje v návaznosti na skutkový stav, který existoval v době rozhodnutí krajského soudu. Pouze tak je možné posoudit zákonnost rozhodnutí krajského soudu k okamžiku jeho rozhodování. Nejvyšší správní soud v tomto směru subsidiárně odkazuje rovněž k ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. a § 109 odst. 4 s. ř. s. Z hlediska úvah Nejvyššího správního soudu v posuzované věci tak není podstatné, zda je soudní poplatek za řízení zaplacený k okamžiku jeho rozhodování, nýbrž zda byl zaplacen k okamžiku rozhodování krajského soudu (v tomto směru srov. rovněž usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 16. 3. 2000, sp. zn. III. ÚS 59/2000). K tomu Nejvyšší správní soud uvádí:

Podle ustanovení § 135 odst. 2 Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 505/2001-Org., kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy, uveřejněné pod č. 1/2002 Sbírky instrukcí a sdělení (dále též „kancelářský řád“), opatří pracovník podatelny došlá podání podacím razítkem soudu; nalepené kolkové známky znehodnotí pracovník podatelny kulatým úředním razítkem soudu, přičemž dbá na to, aby razítko bylo vždy částečně otištěno na obou dílech kolkové známky a na papírovém podkladě, na kterém jsou kolkové známky nalepeny. Ustanovení § 135 odst. 1 kancelářského řádu odkazuje k výčtu údajů, které obsahuje podací razítko. Podle § 137 odst. 1 kancelářského řádu písemná podání obsahující peněžní hodnoty (např. kolkové známky) opatří pracovník podatelny vedle podacího razítka údajem o druhu a výši hodnoty.

Originál žaloby na čl. 1 spisu obsahuje podací razítko s řádně vyplněnými údaji podle § 135 odst. 1 kancelářského řádu. Na tomto místě je nutno podotknout, že originál žaloby nelze po formální stránce od stejnopisu založeného ve složce kopie nijak odlišit, neboť není jako originál označen a obě vyhotovení jsou zcela identická. Výběr „originálu“ tedy proběhl zjevně nahodile, na základě pořadí stejnopisů jak byly založeny v obálce doručované soudu (čl. 3 spisu). Žaloba obsahuje odkaz k počtu tří příloh, stejně jako je uvedeno v podacím razítku. Žaloba sama neobsahuje odkaz, že by byly připojeny kolkové známky. Uvedení tohoto údaje není při současném uhrazení poplatku vylepením kolkových známek nutné. Údaj o připojených kolkových známkách však neobsahuje ani podací razítko. Byly-li tedy kolkové známky při podání žaloby uhrazeny, muselo dojít k pochybení pracovníka podatelny, který v rozporu s § 137 odst. 1 kancelářského řádu neopatřil podání údajem o druhu a výši připojené peněžní hodnoty.

Jak již shora uvedeno, v době rozhodování Nejvyššího správního soudu obsahuje stejnopis žaloby na straně tři (čl. 2), založený ve složce kopie, dvě kolkové známky v hodnotě (á) 1000 Kč. Tyto nejsou znehodnoceny kulatým úředním razítkem soudu. Byly-li tedy tyto kolkové známky uhrazeny již při podání žaloby, muselo dojít k pochybení pracovníka podatelny i co do postupu v rozporu s § 135 odst. 2 kancelářského řádu.

K umístění známek je nutno podotknout, že se jedná o dvě vzájemně spojené kolkové známky, z nichž je nalepena pouze jedna a to pouze částí své plochy. Známkou

jsou přelepeny ve spodní části stránky (částečně) přes tam napsané datum, a jsou umístěny obráceně (tj. „vzhůru nohama“).

Usnesením ze dne 26. 1. 2005, čj. 29 Ca 9/2005 - 10, vydaným předsedkyní senátu JUDr. J. J., byla žalobkyně vyzvána k uhrazení soudního poplatku za řízení (ve výši 2000 Kč). Byl-li tedy soudní poplatek uhrazen již při podání žaloby, muselo dojít rovněž k pochybení předsedkyně senátu, která žalobkyni vyzývala k uhrazení již zaplaceného soudního poplatku.

Nejvyšší správní soud na tomto místě podotýká, že žalobkyně na výzvu k zaplacení soudního poplatku nijak nereagovala, a to ani např. upozorněním na skutečnost, že soudní poplatek měl být dle jejího tvrzení již uhrazen.

Usnesením ze dne 4. 3. 2005, čj. 29 Ca 9/2005 - 13, Krajský soud v Brně v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. J. J. a soudců JUDr. K. M., a Mgr. M. P., řízení pro nezaplacení soudního poplatku zastavil. Byl-li tedy soudní poplatek uhrazen již při podání žaloby, muselo dojít rovněž k pochybení všech členů senátu, kteří za znalosti obsahu spisu rozhodli o zastavení řízení pro nezaplacení již zaplaceného poplatku. Usnesení bylo právnímu zástupci žalobkyně doručeno dne 31. 3. 2005.

Dne 8. 4. 2005 udělil tehdejší právní zástupce žalobkyně Mgr. R. D. plnou moc Mgr. S. P. k nahlédnutí do spisu vedeného u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 29 Ca 9/2005. Mgr. S. P. nahlédla do spisu dne 13. 4. 2005. Následujícího dne (14. 4. 2005) se ke Krajskému soudu v Brně za účelem nahlédnutí do spisu dostavil samotný právní zástupce žalobkyně. Téhož dne pak podal u Krajského soudu v Brně kasační stížnost proti usnesení o zastavení řízení. Jak již shora uvedeno, datum kasační stížnosti bylo rukou psaným písmem opraveno z 31. 3. 2005 (datum doručení napadeného usnesení právnímu zástupci žalobkyně) na 14. 4. 2005 (jednalo se zároveň o poslední den lhůty pro podání kasační stížnosti), a rovněž rukou psaným textem bylo doplněno, že při nahlédnutí do spisu právní zástupce žalobkyně zjistil, že soudní poplatek byl zaplacen kolkovými známkami vylepením na shora popsáném místě.

Nejvyšší správní soud tedy vycházel ze situace, kdy stěžovatelkou tvrzené včasné zaplacení soudního poplatku za řízení předpokládalo postupné pochybení pracovníka podatelny krajského soudu, předsedkyně senátu a následně rovněž celého senátu krajského soudu. Oproti tomu stojí soudní poplatek nejen umístěný do spisu na neobvyklém místě (ostatně, poplatek za řízení o kasační stížnosti je uhrazen na první straně originálu, kolkové známky jsou vlepeny celou plochou, a jsou znehodnoceny kulatým úředním razítkem soudu) a přes v žalobě psané datum, ale vlepený pouze částečně, dá se říci až ledabyly či mimoděk. Kasační stížnost pak byla podána poslední den lhůty, po opakovaném nahlížení do spisu, a s údajem o umístění kolkových známek dopsaným rukou do předem vyhotoveného tištěného textu. Za popsáného skutkového stavu se Nejvyšší správní soud nemohl nepostavit na stanovisko, že s pravděpodobností nepřipouštějící rozumné pochybnosti o opaku soudní poplatku za řízení v době rozhodování krajského soudu zaplacen nebyl. Uvedenou míru pravděpodobnosti Nejvyšší správní soud považuje za dostatečnou ke shledání kasační stížnosti nedůvodnou. Opačný přístup vyžadující vyšší míru pravděpodobnosti by mohl vést k nedůvodnému

formalizování vztahu mezi soudy a (i odbornou) veřejností. V mezním případě si pak lze představit i modelové situace, kdy více účastníků nebude moci ve stejnou dobu nahlížet do spisů, neboť pracovníci soudní kanceláře budou zcela vytíženi dohlížením na jednotlivé účastníky v obavě, aby nedošlo k manipulaci se spisy. Technické zabezpečení chodu soudů včetně podmínek nahlížení do spisu (které je neodmyslitelnou součástí práv účastníka řízení) je nepochybnou povinností státu, tato povinnost však musí být za zachování požadovaných standardů viděna v kontextu reálných možností.

Jakkoliv stěžovatelka v rámci kasační stížnosti nevznesla námitku vztahující se k možnému porušení jejích práv garantovaných ústavním pořádkem České republiky, Nejvyšší správní soud se zabýval rovněž ústavní konformitou svých závěrů v posuzované věci. Jeho povinnost, aniž by nutně své úvahy explicitně vyjádřil, vždy poměřovat svá rozhodnutí s požadavkem ochrany lidských práv lze dovodit z ustanovení článku 4 Ústavy České republiky (dále též „Ústava ČR“) za použití článku 36 odst. 2, věta druhá, Listiny základních práv a svobod (dále též „Listina“). Ochrana ústavnosti v demokratickém státě není pouze úkolem Ústavního soudu, nýbrž musí být úkolem celé justice (viz usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 23. 6. 2004, sp. zn. III. ÚS 219/04). Zmíněná povinnost vyplývá nepřímo rovněž z rozsahu, v němž mohou být rozhodnutí Nejvyššího správního soudu přezkoumávána Ústavním soudem. Ústavní soud není ve svém rozhodování vázán námitkami, které byly uplatněny v řízení před Nejvyšším správním soudem, a napadené rozhodnutí přezkoumává vždy v plném rozsahu tvrzeného porušení základních lidských práv a svobod (srov. zejména § 82 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů). Bylo by tedy v rozporu s požadavkem řádného výkonu spravedlnosti, kdyby Nejvyšší správní soud vydal rozhodnutí, u něhož by si byl vědom, že nemůže obstát v testu ústavnosti v případném řízení před Ústavním soudem.

Stěžovatelka se obrátila na soud s žádostí o ochranu proti rozhodnutí žalovaného v souladu s čl. 36 odst. 2 Listiny. V souladu s čl. 36 odst. 1 Listiny se lze práva u soudu domáhat pouze stanoveným postupem, kterým je třeba rozumět rovněž splnění poplatkové povinnosti, vyplývající ze zákona o soudních poplatcích. Dospěl-li tedy krajský soud k závěru, že stěžovatelka svoji poplatkovou povinnost nesplnila, a stanovený postup nedodržela, a Nejvyšší správní soud shledal závěr krajského soudu na základě obsahu spisu v době rozhodování krajského spisu zákonným, nemohlo k porušení práv stěžovatelky garantovaných článkem 36 Listiny dojít (srov. usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 16. 3. 2000, sp. zn. III. ÚS 59/2000).

Nejvyšší správní soud se zabýval rovněž úvahou, zda nedošlo jeho rozhodnutím bez jednání k porušení práva stěžovatelky na veřejné projednání věci podle čl. 38 odst. 2 Listiny a čl. 96 odst. 2 Ústavy ČR. Ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s. umožňuje (konformně s čl. 38 odst. 2 Listiny a čl. 96 odst. 2 Ústavy ČR) rozhodnout ve věci bez nařízení jednání, toto ustanovení již prošlo testem ústavnosti (usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 4. 5. 2005, sp. zn. III. ÚS 355/04) a Nejvyšší správní soud uzavírá, že i v tomto rozsahu základní lidská práva stěžovatelky, garantovaná mj. ústavním pořádkem České republiky porušena nebyla.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační stížnost není důvodná, a krajský soud nepochybil, když řízení zastavil. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost proti rozhodnutí Krajského soudu v Brně podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Výrok o náhradě nákladů řízení ve vztahu k žalovanému má oporu v ust. § 60 odst. 1 s. ř. s., za použití § 120 s. ř. s. Žalovaný, který byl ve sporu zcela úspěšný by měl právo na náhradu nákladů řízení, tyto mu však nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

O vrácení přeplatku soudního poplatku z žaloby (zaplaceného po lhůtě pro jeho zaplacení, jak z odůvodnění shora vyplývá) rozhodne podle ustanovení § 10 za použití § 3 zákona č. 549/91 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, krajský soud.

Pro úplnost Nejvyšší správní soud doplňuje, že stěžovatelka při nahlížení do spisu dne 8. 11. 2005 uvedla, že vypověděla plnou moc právnímu zástupci Mgr. R. D.; při nahlížení do spisu dne 16. 11. 2005 pak uvedla, že plnou moc vypověděla již dne 14. 9. 2005. K usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 12. 2005, čj. 8 As 41/2005 - 32, kterým byla stěžovatelka vyzvána, aby si zvolila zástupcem pro řízení o kasační stížnosti advokáta, byla do spisu založena plná moc současného právního zástupce stěžovatelky JUDr. Františka Novosada.

Poučení: Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. ledna 2006

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu